

FRÅSSERI, n. 3. 1) Öfverdrifven njutning af födoämnen. *F. och dryckenskap.* — 2) (fig.) Öfverdrifven njutning af hvad som helst. *F. i nöjen, i vållust.* [Fross —.]

FRÄCK, a. 2. 1) Som i tal och åtbörder visar öppet trots för lag, samvete, dygd, anständighet och seder. *En f. brottsling, bof, skurk, lögnare, bedragare. En f. och liderlig qvinna.* — 2) Som uttrycker, röjer, tillkännagifver fräckhet. *Ett f-t ansigte. F. min, blick. F-a ord. F-t tal, uppförande.* — *Syn.* (för begge bem.) Oförskämd, Oblyg, Oförsynt, Djerf, Trotsig, Näsvis, Tilltagsen.

Anm. Ordet hette i fornspråket *Frækinn* och betydde då *Modig, Oförfärad*, men har sedan fått sin nuvarande dåliga bemärkelse, på samma sätt som Djerf, jemte sin ursprungliga goda, äfven fått en dålig betydelse.

FRÄCKHET, f. 3. Egenskap att vara fräck. *Visa mycken f. i sitt uppförande. Svara med f.* — *Syn.* Oförskämdhet, Oblyghet, Oförsynthet, Djerfhet, Trots, Trotsighet.

FRÄCKT, adv. På ett fräckt sätt, med fräckhet. *Bete sig f. Han svarade helt f. att . . .* — *Syn.* Oförskämdt, Oblygt, Oförsynt, Djerft, Trotsigt.

FRÄJD, m. 3. sing. (af det gamla *Frægd*, namnkunnighet) Allmänna tankan om en persons sedliga egenskaper. *En man af god f. Hafva god, elak f.*, vara väl, illa känd. — *Syn.* Rykte. [Frejd, Frægd.]

FRÄJDA, v. a. 1. Göra berömd, fräjdad. *F. sitt namn genom stora bedrifter.* — Brukas endast i högre stil. — *Fräjdande*, n. 4. [Frejda, Frægda.]

FRÄJDAD, a. 2. (egentl. part. pass. af *Fräjda*) Namnkunnig, berömd. *En f. man.* — Har sammansättningarna Vidfräjdad, Vålfräjdad, Vanfräjdad. [Frejdad, Frægdad.]

FRÄJDSTOR, a. 2. Ganska fräjdad. — Nytt ord, brukadt endast i högre stil och poesi.

FRÄKEN, fräkn, m. sing. indef. (bot.) 1) Växtsläkte af Kryptogamerna. *Equisetum.* — 2) En art af detta släkte, allmän i kärr, vid åar, o. s. v. Kallas äfv. Knägräs, Ledgräs, Stoppelgräs, Roxne, Tärne. *Equisetum fluviatile.*

FRÄKENSYRA, f. 1. (kem.) Ett slags växtsyra i fräken (bem. 2).

FRÄKENTRÄD, n. 3. (bot.) Ett slags träd på Söderhafsoärna, som till formen liknar fräkenväxterna; har ovanligt hårdt, fast och tungt virke. *Casuarina equisetifolia.*

FRÄKNE, fräkne, m. 2. pl. — *nar.* (brukas mest i plur.) Liten leverbrun fläck, som till följe af solhettan uppkommer på huden hos somliga människor, mest i ansigtet och på händerna. *Hafva f-nar.*

FRÄKNIG, a. 2. Som har fräknar.

FRÄKNIGHET, f. 3. Egenskapen att vara fräknig.

FRÄLSA, v. a. 1. o. 2. (i fornspråket *Frialsa*, *Frælsa*) Befria, rädda. *F. sitt lif, f. lifvet. F. någons lif. F. någon ifrån en stor fara. Fräls oss ifrån ondo. F. sin heder*, bevara den. (Gam.) *F. ett gods*, friköpa det ifrån vissa skatter, förskaffa det frälse natur. — *Syn.* Se *Befria*.

Anm. Grimm anser, att det gamla *Frialsa* är förkortadt af *Frihalsa*, från *Fri-hals*, hvilket i Fornhögtyskan betydde: Fri man (egentl. Fri hals). *Frälsa* skulle således ursprungligen hafva betydtt Befria från trældom, det latinska *Emancipare*.

FRÄLSANDE, n. 4. Handlingen, då man frälser, då någon frälses. — *Syn.* Se *Befriande*.

FRÄLSARE, m. 3. 1) En, som frälser eller frälst. Brukas i denna mening sällan. — 2) Benämning, som tillägges kristna religionens stiftare, Jesus, emedan han frälser ifrån synd och syndstraff dem, som efterfölja hans lära. *Vår F. Jesus Christus.* Man säger äfv. i bestämd form *Frälsaren.* — *Syn.* Frälserman, Förlossare.

FRÄLSE, frälse, a. 1. oböjl. 1) (om person) a) Sades om den, som åtnjöt skattefrihet, emot skyldigheten att uppsätta häst och karl till kriststjenst. — b) Brukas nu någon gång i samma mening som Adelig, af adelig börd. — 2) (om jord) a) (ford.) Som åtnjöt frihet ifrån skatt emot rustningsskyldighet. — b) (nu) Som åtnjuter vissa friheter. — 3) *F. friheter*, sådana, som tillhöra Frälsejord. *F. natur*, se *Frälse*, n. A. 2.

FRÄLSE, n. (i gamla språket *Frælse*, frihet) A. 1) (ford.) Frihet ifrån skatt till kronan emot rustningsskyldighet. — 2) (nu) En egen jordnatur, hvars egenskap består deruti, att icke kronan, utan en enskilt ägare besitter rântan, dessutom förknippad med åtskilliga friheter, Frälse friheter kallade. — *Syn.* (för begge bem.) Frälserätt. — B. (i bestämd form, kollektivt) *Fräset: a)* (ford.) All den jord i riket, som hade skattefrihet emot åliggande rustningsskyldighet. Kallades äfv. *Verldsliga F-t* till skillnad ifrån *Andeliga F-t*, som åtnjöt ren skattefrihet utan motsvarande rustningsskyldighet. — b) (nu) All den jord i riket, hvars rânta äges icke af kronan, utan af en enskilt, och som derjemte åtnjuter vissa friheter (Frälse friheter). *Rent f.*, då både jord och rânta tillhöra samma person (till skillnad ifrån Frälse-skatte). — *Syn.* Frälseegendom. — 2) (ford.) De af landets besutne män, som rustade för sin jord och dermed åtnjoto skattefrihet. — 3) Brukas någon gång i samma mening som Adelsståndet.

FRÄLSEBREF, n. 3. Af regeringens utfärdadt öppet bref, hvarigenom någon försäkrades om åtnjutande af skattefrihet för sin jord, så länge han uppfyllde den åtagna rustningsskyldigheten.

FRÄLSEEGENDOM, m. 2. eller

FRÄLSEGODS, n. 3. Landtods, som har frälse natur (se *Frälse*, a).

FRÄLSEGÅRD, m. 2. (föga brukl.) Se följ.

FRÄLSEHEMMAN, n. 3. (kam.) Hemman, som har frälse natur (se *Frälse*, a).

FRÄLSEJORD, f. 2. (kam.) Jord, som har frälse natur (se *Frälse*, a).

FRÄLSEMAN, m. 3. pl. — *män.* 1) (ford.) Jordägare, som emot åtagen rustningsskyldighet åtnjöt skattefrihet. — 2) (nu) a) (kam.) Den, som äger rântan af ett skattefrälse-hemman. — b) Adelsman.

FRÄLSEMANNARÄTT, m. 3. sing. En frälsemans fri- och rättigheter. *Innehafva under f.*, med åtnjutande af frälse friheter.

FRÄLSEQVARN, f. 2. Qvarn, som innehafves under frälsemannarätt.

FRÄLSERMAN, m. sing. (i kyrklig stil) Fräl sare.

FRÄLSERÄNTA, f. 1. (kam.) Rântan af frälsejord, hvilken tillhör, ej kronan, utan enskilt man.

FRÄLSERÄTT, m. 3. eller

FRÄLSERÄTTIGHET, f. 3. 1) (ford.) Skattefrihet. — 2) Rättighet till rântan af frälsejord jemte dermed åtföljande frälse friheter.

FRÄLSESKATTE, frälsekatte, n. sing. (kam.) Sådän frälsejord, der olika personer innehafva jorden och rântan.